Liittyminen THL:n Suomen Terve Kunta -verkostoon

Hyvinvointilautakunta 24.11.2026
731/00.04.02/2026

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnan strategisena tehtävänä

Kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä osana toimintaansa. Mäntsälässä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on kytketty kuntastrategian toimeenpanoon ja kunnan johtamiseen.

Mäntsälän kuntastrategian 2026–2030 yhtenä kärkitavoitteena on hyvinvoivan ja osallistuvan kuntayhteisön edistäminen. Tavoitteeseen liittyvät muun muassa kuntalaisten arkiturvallisuuden parantaminen, syrjäytymisen ehkäisy, monipuolisen kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumatarjonnan ylläpitäminen yhdessä yhteisöjen kanssa sekä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. Kunnassa seurataan strategian toteutumisen yhteydessä hyte-kertoimen kehitystä. Kunnan terveydenedistämisaktiivisuuden osatekijöiden panostetaan TEA-viisarin tulosten tarkalla analyysillä.

Mäntsälän kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026-2030 konkretisoi kuntastrategian tavoitteita koko kuntaa koskevaksi hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työksi. Suunnitelma toimii päätöksenteon ja toiminnan ohjauksen välineenä, ja se kytkeytyy vuosittaiseen talousarviovalmisteluun, palvelualueiden tavoitteisiin ja käyttösuunnitelmiin.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman 2026-2030 painopisteinä ovat hyvinvointia ja terveyttä hyvän arjen rutiineista, yhteisöllisyys ja osallisuus arjen ympäristöissä sekä turvallisuus ja pystyvyys arjen pyörteissä. Työtä ohjaavina läpileikkaavina periaatteina ovat tiedolla johtaminen, viestintä ja tiedottaminen, toimivat polut ja yhteistyö sekä osaamisen kehittäminen. Kunnassa laaditaan vuosittain hyvinvointiraportti ja kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus.

Suomen Terve kunta -verkosto ja sen valtakunnallinen merkitys

Suomen Terve kunta-verkosto on perustettu vuonna 1996, ja se on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) koordinoimaa valtakunnallista toimintaa, joka kokoaa yhteen kuntia, jotka painottavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä strategiassaan ja toiminnassaan. Terve kunta -verkosto kehittää toimintatapoja ja -rakenteita Suomessa ja edistää alaa kansainvälisesti osana WHO European Healthy Cities -verkostoa. Yhteistyökumppaneihin kuuluvat muun muassa sosiaali- ja terveysministeriö, Kuntaliitto, Hyvil, SOSTE sekä WHO European Healthy Cities -toimijat.

Terve kunta -verkoston toiminta jatkuu uudella kaudella 1.1.2026–31.12.2030 THL:n koordinoimana. Verkostossa on tällä hetkellä 57 kuntaa eri puolilta Suomea. Lähikunnistamme mukana ovat Järvenpää, Tuusula, Kerava, Nurmijärvi ja Orimattila.

Verkoston toimintaan kuuluvat tapaamiset, kehittämistyöpajat ja yhteiskehittäminen, tutkimus- ja arviointityö, tulosten levittäminen, viestintä

ja vuosittaiset verkostopäivät. Jäsenillä on myös mahdollisuus osallistua WHO:n järjestämiin teemaryhmiin ja tilaisuuksiin.

Suomen Terve Kunta -toiminnan keskeiset tavoitteet ovat:

- vahvistaa kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita ja johtamista
- kehittää vaikuttavia, ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintamalleja
- lisätä asukkaiden osallisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa omaan hyvinvointiinsa
- kaventaa väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja
- tukea kuntien ja hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä
- edistää tiedolla johtamista ja vaikuttavuuden arviointia osana kuntien johtamista.

Terve Kunta -toiminnan painopisteet kaudella 2026–2030

Terve Kunta -verkoston pääteemat toimintakaudelle 2026-2030 ovat:

1. Kuntien tukeminen:
   - Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen integroimisessa osaksi kuntastrategioita ja strategista johtamista erityisesti kestävän kehityksen näkökulmasta,
   - Hyvinvointitalousajattelun vahvistamisessa kunnissa,
   - Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyössä ja yhdyspinnoilla,
   - Muissa ajankohtaisissa teemoissa,
   - Uusien digiratkaisujen, THL:n verkkokoulujen käyttöönotossa ja hyvien toimintamallien arviointitiedon hyödyntämisessä.
2. Verkoston toiminnan kehittäminen jäseniä tukevaksi ja aktiiviseksi verkostoksi. Toiminnassa korostuvat lisäksi osallistavat menetelmät, vaikuttavuuden arviointi sekä hyvien käytäntöjen jakaminen ja juurruttaminen pysyväksi osaksi kuntien toimintaa. Kehittämis- ja tutkimustyön lähtökohtina ovat ajantasainen tieto, kuntien tarpeet ja monialainen yhteistyö.

Liittymisen kriteerit ja kustannukset

Verkostoon ovat tervetulleita kaikki liittymiskriteerit täyttävät kunnat. Kunnan tulee nimetä yhteyshenkilö, joka välittää tietoa kunnan ja verkoston koordinaattorin välillä sekä osallistuu Terve Kunta -verkoston seminaareihin ja kokouksiin myös etäyhteyksin. Lisäksi kunta nimeää toiminnasta vastaavan luottamushenkilön.

Verkostoon liittyminen on maksutonta. Jäsenkunnat vastaavat kokouksiin osallistumisesta aiheutuvista omista kustannuksistaan. Jäsenet järjestävät vuorollaan Terve Kunta -verkostopäivät ja osallistuvat järjestäjän roolissa verkostopäivien kustannuksiin.

Riittäväksi sitoutumiseksi liittymisen yhteydessä katsotaan kunnanhallituksen päätös. Liitteenä on Mäntsälän kunnan jäsenhakemus THL:n Terve Kunta verkostoon. Jäsenhakemukseen tarvitaan kunnanhallituksen päätöksen lisäksi kunnanjohtajan allekirjoitus.

Liittymisen perustelut Mäntsälän kunnalle

Terve Kunta -verkostoon liittyminen tukee Mäntsälän jo linjaamaa strategista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Verkoston toiminnan keskeiset teemat, kuten ennaltaehkäisy, osallisuus, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, tiedolla johtaminen, vaikuttavuuden

arviointi sekä kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö, ovat keskeisiä myös Mäntsälän omassa hyvinvointi- ja turvallisuustyössä.

Liittyminen tarjoaa Mäntsälälle valtakunnallisen yhteistyö- ja vertaiskehittämisen rakenteen, mahdollisuuden hyödyntää muualla kehitettyjä hyviä käytäntöjä sekä jakaa omia kokemuksia ja toimintamalleja. Verkosto tukee kuntastrategian sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman toimeenpanoa muodostamatta kunnalle erillistä strategista kokonaisuutta.

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo@mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää

- esittää kunnanhallitukselle, että Mäntsälän kunta liittyy Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimaan Suomen Terve Kunta -verkostoon.
- esittää kunnanhallitukselle, että kunta nimeää Suomen Terve Kunta -koordinaattoriksi hyvinvointipäällikkö Katja Elon ja yhden (1) luottamushenkilöedustajan Suomen Terve Kunta -verkostoon.

Päätös

Liite 1. Mäntsälän kunnan hakemus THL:n Terve Kunta -verkostoon